

DECYZJA KOMISJI

z dnia 4 lipca 2006 r.

w sprawie pomocy państwa, jaką Belgia zamierza przyznać przedsiębiorstwu Ford Genk nr C 40/2005 (ex N 331/2005)

(notyfikowana jako dokument nr C(2006) 2931)

(Jedynie teksty w językach francuskim i niderlandzkim są autentyczne)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2006/938/WE)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

OPIS POMOCY

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 88 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do zgłaszania swoich uwag zgodnie z wymienionymi artykułami ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze co następuje:

PROCEDURA

- (1) W piśmie z dnia 22 czerwca 2005 r., zarejestrowanym dnia 27 czerwca 2005 r., Belgia zgłosiła Komisji swój projekt pomocy dla przedsiębiorstwa Ford w Genk. Komisja zwróciła się o dodatkowe informacje w piśmie z dnia 27 lipca 2005 r., na które władze belgijskie odpowiedziały pismem z dnia 15 września 2005 r. zarejestrowanym tego samego dnia.
- (2) W piśmie z dnia 9 listopada 2005 r. Komisja poinformowała Belgię o swojej decyzji wszczęcia postępowania określonego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE w odniesieniu do wyżej wymienionej pomocy. Następnie w dniu 25 listopada 2005 r. odbyło się spotkanie z władzami belgijskimi.
- (3) Władze belgijskie przedstawiły swoje uwagi w piśmie z dnia 13 stycznia 2006 r., zarejestrowanym tego samego dnia.
- (4) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* dnia 25 lutego 2006 r. ⁽²⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia swoich uwag odnośnie do przedmiotowego środka.

⁽¹⁾ Dz.U. C 47 z 25.2.2006, str. 14.

⁽²⁾ Patrz przypis 1.

Beneficjent

- (5) Beneficjentem pomocy jest przedsiębiorstwo Ford-Werke GmbH, Fabrieken te Genk (zwany dalej „Ford Genk”). Ford-Werke GmbH jest częścią Ford Motor Company. Fabryka została otwarta w 1964 r. Pod koniec 2003 r., w ramach ogólnej restrukturyzacji Ford Europe, przystąpiono do znacznej redukcji personelu, która dotknęła około 3 000 pracowników. W tym samym czasie, spółka ogłosiła program inwestycyjny o wartości około 700 milionów EUR, przeznaczony przede wszystkim na nowy elastyczny system produkcji. Program ten przewidywał, że do ówczesnej produkcji modelu Mondeo dołączona zostanie produkcja nowej generacji Galaxy oraz trzeciego pojazdu. Fabryka zatrudnia obecnie około 5 000 osób. W 2004 r. wyprodukowano w niej 207 163 pojazdów. W Belgii grupa Ford posiada również w Gandawie fabrykę Volvo.

Projekt szkoleniowy

- (6) Według danych przekazanych przez władze belgijskie, całkowite koszty programu szkoleń kwalifikujące się do objęcia pomocą wynoszą 33,84 milionów EUR. Kwota ta zawiera elementy szkoleń specjalistycznych w wysokości 25,34 milionów EUR oraz środki na szkolenia ogólne w wysokości 8,5 miliona EUR.
- (7) Koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą uwzględnione w programie oraz ich podział na poszczególne cele są następujące:
 - koszty doradztwa: na sfinansowanie usług zewnętrznej kadry szkoleniowej;
 - szkolenia na stanowiskach pracy: koszt operatorów szkoleniowych na linii produkcyjnej (wielofunkcyjność). Pracownicy powinni nabyć umiejętność pracy na 3 różnych stanowiskach w zakładzie. Według założeń szkoleniowych Forda, stanowi to średnio 1,35 dnia szkolenia rocznie;
 - oszczędna organizacja: koszt personelu szkolącego w zakresie oszczędnych, elastycznych i skutecznych metod produkcji, zgodnie z nowym systemem produkcji Forda Ford („FPS”: Ford Production System);

- koszty personelu nie pracującego na linii produkcyjnej: koszty siły roboczej podczas działań szkoleniowych w salach wykładowych. Według założeń szkoleniowych Forda, stanowi to średnio 1,95 dnia szkolenia rocznie;
- „lokale szkoleniowe”: duże przeszklone sale z kącikami do czytania oraz do dyskusji, wyposażone w tablice z informacjami dotyczącymi produkcji oraz jakości. Belgia proponuje, aby amortyzacja tych lokali została uwzględniona w kosztach kwalifikujących się do pomocy podczas danego okresu, w zakresie, w jakim sale te będą służyły do szkoleń;
- wydatki na personel wydziału szkoleń: wynagrodzenie pracowników wydziału szkoleń zajmujących się programem szkoleń, o którym mowa;
- „system kaskadowy”: dyrektor fabryki zwołuje wszystkich pracowników trzy razy do roku w celu poinformowania ich o wdrożeniu systemu „oszczędnej organizacji” Forda („FPS”). Koszt siły roboczej podczas tych zebrań;
- *Six Sigma*: wydatki związane z kosztem personelu ekipy prowadzącej szkolenia metodą DMAIC („define-measure-analyse-improve-control”: definiować, mierzyć, badać, poprawiać, sprawdzać);
- restrukturyzacja: Ford Europe próbował w ostatnich latach przystosować swoje możliwości produkcyjne do stagnacji popytu. W tym kontekście, Ford Genk przystąpił do reorganizacji swojej produkcji, w okresie od grudnia 2003 r. do kwietnia 2004 r. i zwolnił lub przeniósł na wcześniejszą emeryturę (odnośnie do pracowników, którzy przepracowali odpowiednią ilość lat) 2 770 osób. W celu zagwarantowania ciągłości produkcji oraz jakości, 279 doświadczonych pracowników zostało dodatkowo kilka tygodni lub miesięcy w celu przeszkolenia swoich następców;
- koszty uruchomienia: wydatki na personel szkoleniowy w zakresie produktu, czyli pierwszych robotników uczestniczących we wdrażaniu nowych modeli. Robotnicy ci są szkoleni w zakresie nowych produktów (budowa, użytkowanie nowych urządzeń, postępowanie) w celu przekazania swojej wiedzy innym robotnikom.

Rodzaj działania	Szkolenia specjalistyczne (w milionach EUR)	Szkolenia ogólne (w milionach EUR)
Usługi doradcze	0,88	2,05
Szkolenie w miejscu pracy	5,44	
Oszczędna organizacja	1,65	

Rodzaj działania	Szkolenia specjalistyczne (w milionach EUR)	Szkolenia ogólne (w milionach EUR)
Koszty personelu poza linią produkcyjną	2,35	5,5
„Lokale szkoleniowe”	1,48	
Wydatki na personel wydziału szkoleń		0,92
System kaskadowy	1,6	
Six Sigma		0,026
Restrukturyzacja	4,47	
Koszty uruchomienia	7,44	

- (8) Całkowite koszty kwalifikujące się do programu rozłożone zgodnie z rodzajem wydatków:

Rodzaj wydatków	(w milionach EUR)
Koszty kadry szkoleniowej	16,54
Amortyzacja narzędzi i wyposażenia	1,48
Koszty usług doradczych	0,92
Koszty personelu – pracowników szkolonych	14,9
Całkowite koszty kwalifikujące się do pomocy	33,84

Pomoc

- (9) Proponowana pomoc polega na bezpośredniej dotacji na rzecz Forda Genk w wysokości 12 279 423 euro, w okresie 2004-2006. Z kwoty tej, 4 677 408 euro (38 %) to pomoc na szkolenia ogólne i 7 602 015 euro (61 %) to pomoc na szkolenia specjalistyczne. Pomoc ma być przyznana w formie pomocy ad hoc przez Wspólnotę Flamandzką (Vlaamse Gemeenschap). Belgia zapewniła, że pomoc na szkolenia nie będzie kumulowana z innymi środkami pomocy w celu pokrycia tych samych kosztów.
- (10) Podana powyżej kwota pomocy prowadzi do następującej intensywności pomocy: 55 % na szkolenia ogólne i 30 % na szkolenia specjalistyczne.

DECYZJA O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA PRZEWDZIANYEGO W ART. 88 UST. 2 TRAKTATU WE

- (11) W swojej decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, Komisja wyraziła wątpliwości w stosunku do 1) podanej przez władze belgijskie interpretacji zakresu kosztów kwalifikujących się do pomocy oraz do 2) zaproponowanego przypisania niektórych stanowisk do szkoleń specjalistycznych lub do szkoleń ogólnych.

(12) W stosunku do kosztów kwalifikujących się do pomocy, Komisja zastanawiała się nad zgodnością z art. 4 ust. 7 rozporządzenia Komisji (WE) nr 68/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 traktatu WE do pomocy szkoleniowej⁽³⁾, niektórych kosztów przewidzianych przez Belgię, zwłaszcza:

- „lokale szkoleniowe”: Komisja zastanawiała się czy art. 4 ust. 7 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 68/2001 ma zastosowanie do budynków lub innych rodzajów infrastruktury;
- wydatki na personel wydziału szkoleń: Komisja wyraziła wątpliwości odnośnie do możliwości włączenia tych kosztów do „kosztów doradztwa w zakresie w jakim dotyczą one projektu szkoleniowego” (art. 4 ust. 7 lit. e) rozporządzenia (WE) nr 68/2001);
- „system kaskadowy”: Komisja zastanawiała się czy system kaskadowy zawiera jakiegokolwiek elementy szkoleniowe i czy wykracza poza zwykłe zarządzanie. Wyraziła również zastrzeżenia w stosunku do stwierdzenia, że przedsiębiorstwo potrzebuje pomocy państwa na działalność związaną z systemem kaskadowym, która stanowi integralną część bieżącego zarządzania w Fordzie Genk;
- koszty restrukturyzacji i koszty uruchomienia: Komisja zastanawiała się czy pomoc dotycząca kosztów restrukturyzacji i kosztów uruchomienia stanowi rzeczywistą zachętę do prowadzenia akcji szkoleniowych. Ponadto Komisja wyraziła wątpliwości, czy koszty restrukturyzacji kwalifikują się do pomocy w myśl art. 4 ust. 7 rozporządzenia (WE) nr 68/2001, ponieważ wydaje się, że są one wyłącznie spowodowane niedawną restrukturyzacją fabryki;
- wydatki związane z 2004 r.: część kosztów kwalifikujących się do pomocy to koszty, które zostały już poniesione w 2004 r. Ponieważ pomoc ta ma na celu odciążenie od poniesionych już kosztów, Komisja zastanawiała się czy pomoc ta mogła mieć wpływ na działania szkoleniowe spółki w tym okresie.

(13) Jeśli chodzi o podział na szkolenia ogólne i specjalistyczne, Komisja obawia się, że władze belgijskie w stosunku do niektórych wydatków w ramach projektów przyjęły zbyt szeroką definicję szkoleń ogólnych. Wątpliwości Komisji dotyczą zwłaszcza pozycji kosztów doradztwa oraz kosztów personelu poza linią produkcyjną. Według władz belgijskich, dział szkoleń Forda Genk szacuje, że około 70 % tych wydatków dotyczyło szkoleń ogólnych. Nie dostarczono jednak żadnych dowodów potwierdzających to stwierdzenie.

⁽³⁾ Dz.U. L 10 z 13.1.2001, str. 20. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 363/2004 (Dz.U. L 63 z 28.2.2004, str. 20).

UWAGI PRZEDSTAWIONE PRZEZ BELGIĘ

(14) W swojej odpowiedzi na wszczęcie formalnego postępowania wyjaśniającego, władze belgijskie przedstawiły następujące uwagi:

- „lokale szkoleniowe”: władze belgijskie podtrzymują, że wyposażone powierzchnie ograniczone szklanymi ścianami używane są w większości czasu na działania szkoleniowe i z tego względu powinny być traktowane jako koszt kwalifikujący się do pomocy;
- wydatki na personel wydziału szkoleń: Belgia podkreśla, że koszty te wchodzą w zakres art. 4 ust. 7 litera e) rozporządzenia (WE) nr 68/2001 („koszty poradnictwa i doradztwa w zakresie, w jakim dotyczą projektu szkoleniowego”), że pracownicy, o których mowa zostali oddelegowani na trzy lata do obsługi programu, co pociągnęło za sobą dodatkowe wydatki na personel w tym okresie oraz, że jeśli chodzi o ich klasyfikację, koszty te powinny zostać włączone do rozliczeń szkoleń ogólnych;
- „system kaskadowy”: władze belgijskie zgadzają się z punktem widzenia Komisji, według którego system kaskadowy powinien zostać potraktowany bardziej w kategoriach narzędzia zarządzania niż narzędzia szkoleniowego;
- koszty restrukturyzacji: według władz belgijskich, zwolnienie 2 770 pracowników w Fordzie Genk w okresie 2003-2004 nie może być traktowane jako normalny środek restrukturyzacji będący konsekwencją zmiany warunków rynkowych. Redukcja zatrudnienia wprowadzona z zachowaniem wszelkich warunków socjalnych i po konsultacjach z przedstawicielami personelu doprowadziła, przeciwnie, do radykalnych zmian organizacyjnych w fabryce. Spowodowała ona jednak nagły odpływ najbardziej doświadczonych robotników, to znaczy tych, którzy mogli szkolić swoich młodszych współpracowników. W tych warunkach i w celu uniknięcia zatrudnienia zewnętrznych szkoleniowców, przedsiębiorstwo zdecydowało się na zatrzymanie niektórych z tych pracowników wyłącznie w celach szkoleniowych;
- koszty uruchomienia: władze belgijskie podkreślają, że nie można traktować niniejszego przypadku jako normalnego szkolenia prowadzonego w związku z całkowitym lub częściowym odnowieniem istniejącego modelu. Zwłaszcza, że fabryka w Genk musiała się całkowicie przestawić na produkcję trzech modeli na jednej tylko platformie: trzy zupełnie nowe modele zostaną wdrożone do produkcji w okresie 18 miesięcy;

- wydatki związane z 2004 r.: władze belgijskie zapewniły z jednej strony, że program szkoleń 2004-2006 został opracowany po tym jak rząd flamandzki obiecał w listopadzie 2003 r. pomoc, z drugiej strony, że pierwsze zajęcia szkoleniowe odbyły się po tym jak Ford Genk oficjalnie zwrócił się do administracji flamandzkiej o pomoc;
- jeśli chodzi o rozróżnienie między szkoleniami „ogólnymi” a szkoleniami „specjalistycznymi”, Belgia przedstawiła szczegółową klasyfikację zajęć szkoleniowych, a w szczególności nazwiska zewnętrznych doradców wyznaczonych do ich prowadzenia. Ponadto władze belgijskie zobowiązały się do skorygowania, ex-post, wszelkich nieścisłości w stosunku do części dotyczącej szkoleń ogólnych zatwierdzonej do celów budżetowych (70 %) na podstawie wcześniejszych doświadczeń przedsiębiorstwa.

OCENA ZGODNOŚCI POMOCY

Istnienie pomocy państwa

- (15) Zgłoszony przez Belgię środek stanowi pomoc państwa na rzecz przedsiębiorstwa Ford Genk w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu. Jest on przyznany w formie dotacji, która zostanie sfinansowana przez państwo lub z zasobów państwowych. Środek ten jest selektywny, ponieważ dotyczy wyłącznie Forda Genk i może zakłócić konkurencję we Wspólnocie stawiając to przedsiębiorstwo w pozycji uprzywilejowanej w stosunku do innych konkurentów, którzy nie korzystają z pomocy. Ponadto rynek samochodowy charakteryzuje się intensywną wymianą między państwami członkowskimi i pomoc ta mogłaby również wpłynąć na tą wymianę między państwami członkowskimi.

Podstawa prawna oceny

- (16) Belgia wnioskuję, aby pomoc została zatwierdzona na podstawie rozporządzenia (WE) nr 68/2001. Pomoc jest faktycznie związana z programem szkoleniowym.
- (17) Zgodnie z art. 5 rozporządzenia (WE) nr 68/2001, jeśli kwota pomocy przyznana jednemu przedsiębiorstwu na pojedynczy projekt szkoleniowy przekracza 1 mln EUR, pomoc nie jest wyłączona z obowiązku zgłoszenia określonego w art. 88 ust. 3 Traktatu. Komisja stwierdza, że w tym przypadku przewidziana pomoc wynosi 12 279 423 EUR, że jest ona przeznaczona dla jednego przedsiębiorstwa i że projekt szkoleniowy jest pojedynczym projektem. Komisja uważa więc, że obowiązek zgłoszenia stosuje się do zaproponowanej pomocy oraz że został on spełniony przez Belgię.
- (18) Motyw 16 rozporządzenia (WE) nr 68/2001 wyjaśnia, dlaczego ten rodzaj pomocy nie może być zwolniony

z obowiązku zgłaszania: „Właściwe jest, aby potrzeba przeznaczenia dużych kwot na pomoc była indywidualnie rozpatrywana przez Komisję zanim kwoty te zostaną przyznane”.

- (19) W przypadku, kiedy Komisja rozpatruje indywidualną pomoc na szkolenia, która ze względu na kwotę nie podlega zwolnieniu przewidzianemu w rozporządzeniu (WE) nr 68/2001 i w związku z powyższym powinna zostać rozpatrzona na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu, Komisja odwołuje się do tych samych wytycznych, które znajdują się w rozporządzeniu (WE) nr 68/2001. Zważywszy na motyw 4 rozporządzenia (WE) nr 68/2001, według którego Komisja analizuje zgłoszenia zwłaszcza w świetle kryteriów ustalonych we wspomnianym rozporządzeniu, Komisja sprawdza ponadto czy wszystkie kwalifikujące się do pomocy koszty mogą zostać zatwierdzone. Komisja stosuje ten sposób swoje szerokie prawo do oceny zgodności na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu. Środki takie powinny podlegać ocenie w sposób gwarantujący spójność praktyki decyzyjnej oraz równe traktowanie. ⁽⁴⁾.

Zgodność ze wspólnym rynkiem

- (20) Ocena przez Komisję zgodności danego środka ze wspólnym rynkiem powinna opierać się na weryfikacji czy wszystkie aspekty, w stosunku do których wyrażono wątpliwości podczas wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego są zgodne ze wspólnym rynkiem w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 68/2001 i art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu. W szczególności:

- l) *Odnosnie do kosztów kwalifikowanych*
- (21) Komisja zaznacza, że art. 4 ust. 7 rozporządzenia (WE) nr 68/2001 przewiduje, że do pomocy kwalifikującej się następujące koszty projektu pomocy szkoleniowej:
- a) koszty zatrudnienia wykładowców;
 - b) koszty podróży wykładowców oraz uczestników szkoleń;
 - c) inne koszty bieżące, np. koszty materiałów i dostaw;
 - d) amortyzacja narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim są one wykorzystywane wyłącznie na potrzeby projektu szkoleniowego;
 - e) koszty usług konsultacyjnych i doradczych związanych z projektem szkoleniowym;
 - f) koszty personelu osób szkolonych do sumy ogólnej kwoty pozostałych kosztów uznanych określonych w lit. a) i e).

⁽⁴⁾ Por. np. wyrok z dnia 24 marca 1993 r. w sprawie C-313/90, *Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques* (CIRFS) e. a. przeciwko Komisji, Zb. Orz. 1993, str. I-1125, pkt 44 oraz art. 4 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczącego stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa, Dz.U. L 142 z 14.5.1998, str. 1.

- (22) Belgia dostarczyła wstępny kosztorys szkoleń, który pozwala Komisji na określenie wśród przedstawionych kosztów, kosztów kwalifikujących się do pomocy. Według informacji dostarczonych przez Belgię, koszty personelu osób szkolonych w ramach projektu nie przekraczają całości pozostałych kosztów kwalifikujących się do pomocy.
- i) „Lokale szkoleniowe” (1,5 mln EUR)
- (23) Artykuł 4 ust. 7 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 68/2001 przewiduje, że można uznać jako koszty potencjalnie kwalifikujące się do pomocy amortyzację narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim wykorzystywane są one wyłącznie do projektu szkoleniowego. Wśród kosztów potencjalnie kwalifikujących się do pomocy nie wymienia się żadnych budynków. W niniejszym przypadku, „lokale szkoleniowe” to różnego rodzaju wyposażenie znajdujące się w salach ograniczonych szklanymi ścianami. Sale te służą do działalności szkoleniowej. Ponieważ znajdują się w holach fabryk nie stanowią budynków i mogą być uwzględnione w kategorii „narzędzi i wyposażenia” określonej w rozporządzeniu (WE) nr 68/2001.
- (24) W tych warunkach, Komisja uznaje, że lokale te stanowią koszty kwalifikujące się do pomocy.
- ii) Wydatki na personel wydziału szkoleń (1 mln EUR)
- (25) Komisja zaznacza, że duże przedsiębiorstwa są z reguły w uprzywilejowanej sytuacji, ponieważ posiadają własny wydział szkoleń i mają mniejszą potrzebę korzystania z zewnętrznego poradnictwa i doradztwa. W celu zapewnienia zgodności z art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu, środek pomocy powinien być adekwatny do celu i nie powinien zakłócać konkurencji w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. W tej sytuacji, Komisja uznaje, że dyskryminującym byłoby odstępstwo od stosowania, dla kategorii dużych przedsiębiorstw, art. 4 ust. 7 lit. e) rozporządzenia (WE) nr 68/2001 w stosunku do kosztów generowanych przez wewnętrzny wydział szkoleń. Komisja zgadza się więc na uwzględnienie tych kosztów w wydatkach kwalifikujących się do pomocy.
- (26) Komisja zastosuje kryteria z niniejszej decyzji do wszystkich zgłoszonych analogicznych przypadków.
- (27) Komisja odrzuca jednak argument władz belgijskich, według którego wszystkie koszty, o których mowa powinny być traktowane w kategorii kosztów szkoleń ogólnych. Uważa ona, że usługi konsultingowe i doradcze mają takie samo znaczenie (ogólne/specjalistyczne) jak działania szkoleniowe, których dotyczą. W celu uniknięcia nadmiernej kompensacji kosztów usług konsultingowych i doradczych, wydatki wydziału szkoleń z tytułu szkoleń o znaczeniu „ogólnym” lub „specjalistycznym” powinny być poddane takiej samej intensywności pomocy maksymalnej jak odpowiadające im działania szkoleniowe. W ramach ogólnego projektu szkoleń, koszty wydziału szkoleń będą podzielone na koszty „ogólne” i „specjalistyczne” proporcjonalnie do działań szkoleniowych „ogólnych” i „specjalistycznych” zawartych w projekcie. W tym przypadku, na podstawie działań szkoleniowych, na które pomoc została zaakceptowana przez Komisję, pomoc na szkolenia ogólne to 57,8 %, a na szkolenia specjalistyczne 42,2 %.
- (28) Większa intensywność pomocy pociągnęłaby za sobą niewspółmierne zakłócenie konkurencji. Komisja uważa ponadto, że obowiązek obciążenia przedsiębiorstwa rozsądną częścią kosztów wpłynie na skuteczność oraz ułatwi zastosowania środka. Z tego względu uznaje, że większa intensywność pomocy zmniejszałaby warunki wymiany handlowej w sposób sprzeczny z interesem wspólnotowym. Ta część środka nie może więc być traktowana jako zgodna ze wspólnym rynkiem w myśl art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu.
- iii) Koszty restrukturyzacji (4,4 mln EUR)
- (29) Przed podjęciem decyzji o środkach restrukturyzacji, przedsiębiorstwo porównuje aktualną wartość przewidywanego zmniejszenia kosztów w przyszłości z kosztami restrukturyzacji. Wydatki na szkolenia pracowników, którzy zajmą nowe stanowiska po restrukturyzacji stanowią część normalnych i koniecznych kosztów restrukturyzacji. Kiedy przedsiębiorstwo zdecydowało się zwolnić znaczną część personelu, czasowe szkolenie pracowników, o których mowa jest niezbędne do zapewnienia ciągłości produkcji oraz jakości. Przedsiębiorstwo zmuszone jest ponieść koszty szkolenia na rzecz siły roboczej, która pozostała, w celu zastąpienia umiejętności zwolnionych pracowników. Pomoc, o której mowa stanowiłaby w konsekwencji subwencję normalnych i koniecznych kosztów restrukturyzacji przedsiębiorstwa, które musiałyby ono ponieść nawet, gdyby nie otrzymało pomocy. Pomoc ta nie jest więc konieczna, a ponadto nie prowadzi ona do organizacji dodatkowych szkoleń.
- (30) Ponadto motyw 10 rozporządzenia (WE) nr 68/2001 wyjaśnia logikę pomocy państwa na szkolenia: szkolenia mają zwykle pozytywne efekty zewnętrzne dla społeczeństwa jako całości, ponieważ rozszerzają one krąg wykwalifikowanych pracowników, którzy mogą zostać zatrudnieni przez inne firmy, a także poprawiają konkurencyjność przemysłu wspólnotowego. W tym jednak przypadku, wspomniana restrukturyzacja, doprowadzi do zmniejszenia kręgu wykwalifikowanych pracowników wydaje się więc być ona sprzeczna z wyraźnie określonym celem rozporządzenia (WE) nr 68/2001.
- (31) Aby zachować zgodność z art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu, środek pomocy powinien być proporcjonalny do celu i nie zakłócać konkurencji w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Ponieważ Ford Europe jest jednym z głównych aktorów na wspólnotowym rynku produkcji samochodowej, okazuje się, że samo tylko działanie rynku powinno wystarczyć do zapewnienia szkoleń będących skutkiem przedmiotowej restrukturyzacji. Każda pomoc państwa na szkolenia, o których mowa, będzie więc według zapisów motywu 11 rozporządzenia (WE) nr 68/2001 wyższa niż minimum niezbędne do realizacji celu wspólnotowego,

którego osiągnięcie nie byłoby możliwe przez działanie samych tylko sił rynkowych i doprowadziłaby w konsekwencji do nieprawidłowego zakłócenia konkurencji. W tym względzie, Komisja zaobserwowała, że mimo wyrażonych w decyzji wszczęcia wątpliwości, Belgia nie wyjaśniła dlaczego przedsiębiorstwo nie przystąpiłoby do szkoleń bez uzyskania pomocy.

- (32) Komisja uznaje więc, że koszty restrukturyzacji nie mogą być pokryte z pomocy na szkolenia.

iv) Koszty uruchomienia (7,5 mln EUR)

- (33) W ciągu ostatniego roku Komisja zbierała dowody, świadczące o tym, że niektórzy producenci samochodów tworzą warunki konkurencji dla swoich fabryk produkcyjnych znajdujących się w różnych państwach członkowskich, w celu wdrożenia produkcji swoich nowych modeli. Porównują wiele zakładów mogących zacząć produkcję nowego produktu, następnie decydują o wyborze zakładu w oparciu o łączne koszty produkcji, to znaczy z jednej strony wszystkie rodzaje kosztów, ale również pomoc rządową, niezależnie od jej rodzaju, a zwłaszcza pomoc na szkolenia. Zgodnie z rzeczywistością ekonomiczną oraz zważywszy na ryzyko, jakie pociąga ona za sobą, pomoc na szkolenia nie zawsze przyczynia się do realizacji celu wspólnego interesu określonego w motywie 10 rozporządzenia (WE) nr 68/2001, lecz stanowi jedynie pomoc w funkcjonowaniu zakłócającą konkurencję, Komisja zmuszona jest jeszcze uważniej analizować konieczność pomocy „w celu zapewnienia, że pomoc państwa będzie ograniczona do minimum, niezbędnego do osiągnięcia celu Wspólnoty, którego osiągnięcie nie jest możliwe przez działanie samych tylko sił rynkowych” (motyw 11 przedmiotowego rozporządzenia) ⁽⁵⁾. Takie stanowisko jest tym bardziej słuszne, że obecnie sektor samochodowy charakteryzuje nadmierna zdolność produkcyjna.

⁽⁵⁾ Zgodnie z podejściem reprezentowanym w sprawach General Motors Antwerpen (środek pomocy nr N 624/2005, formalne postępowanie wszczęto dnia 26.4.2006 r., dotychczas nie opublikowano w *Dzienniku Urzędowym*), Auto Europa (środek pomocy nr N 3/2006, formalne postępowanie wszczęto dnia 16.5.2006 r., dotychczas nie opublikowano w *Dzienniku Urzędowym*) oraz WEBASTO Portugal (środek pomocy nr 653/2005, zatwierdzono dnia 16.5.2006 r., dotychczas nie opublikowano w *Dzienniku Urzędowym*). W ostatniej z wymienionych spraw Komisja na podstawie połączenia różnych czynników doszła do wniosku, że pomoc jest konieczna i że jej pozytywny wpływ we wspólnym interesie niweluje ewentualne zakłócenia warunków wymiany handlowej. Ponadto Komisja uzasadniła swoją decyzję szeregiem różnych czynników, a między innymi tym, że program szkoleń wykracza poza podstawowe potrzeby operacyjne przedsiębiorstwa będącego beneficjentem, co wynika z faktu, że w przypadku przeważającej części kursów szkoleniowych chodzi o kwalifikacje, które w dużej mierze będzie można wykorzystać w innych firmach lub na innych polach działalności zawodowej (przewaga szkoleń ogólnych). Komisja zauważyła również, że szkolenie nowozatrudnionych pracowników odbywające się na obszarze objętym pomocą, na którym umiejętności pracowników są słabo rozwinięte, przygotowuje ich do rozpoczęcia pracy w nowopowstałej fabryce, przy wykorzystaniu technologii, która nie jest jeszcze dostępna w przedmiotowym państwie członkowskim.

- (34) We wcześniejszych przypadkach Komisja nie analizowała szczegółowo konieczności specjalnej pomocy na szkolenia związane z kosztami uruchomienia ⁽⁶⁾. Może jednak być zmuszona do przeprowadzenia analizy, jeśli stwierdzi, że warunki ekonomiczne zmieniły się na omawianym rynku. W pkt. 52 wyroku z dnia 30 września 2003 r. w połączonych sprawach C-57/00 P i C-61/00 P ⁽⁷⁾, Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich zaznaczył, że „niezależnie od tego jaka byłaby podana przez Komisję interpretacja art. 92 ust. 2 lit. c) [obecnie art. 87 ust. 2 lit. c)] Traktatu w przeszłości, nie może ona wpływać na uzasadnienie interpretacji Komisji tego samego przepisu w decyzji spornej, a tym samym na jej prawomocność”. W podobny sposób Sąd pierwszej instancji Wspólnot Europejskich zaznaczył w pkt. 177 swojego wyroku z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie T-171/02 ⁽⁸⁾: „Zgodność z prawem decyzji Komisji stwierdzającej, że nowa pomoc nie spełnia warunków zastosowania odstępstwa przewidzianego w art. 87 ust. 3 lit. c), WE powinna być oceniana jedynie w ramach tego przepisu, a nie z punktu widzenia wcześniejszej praktyki decyzyjnej Komisji, jeśli nawet takowa została udowodniona”.

- (35) Komisja zauważa, że w przemyśle samochodowym, produkcja nowego modelu jest niezbędna do utrzymania konkurencyjności. Wdrożenie nowego modelu jest więc normalnym i regularnym czynnikiem w przemyśle samochodowym. W celu wdrożenia nowych modeli, producenci samochodów muszą przeszkolić swoich pracowników w zakresie nowych technik, jakie będą musieli stosować. Niezbędne koszty szkoleń dotyczących wdrożenia nowego modelu są zwykle ponoszone przez producentów samochodów, wyłącznie na podstawie bodźca handlowego. W konsekwencji, działalność szkoleniowa, o której mowa jest niezależnie od wszystkiego organizowana przez przedsiębiorstwo, zwłaszcza w przypadku braku pomocy. Pomoc szkoleniowa nie jest więc w tym kontekście niezbędna. Nie zachęca ona przedsiębiorstwa do organizacji działań szkoleniowych „dodatkowych” w stosunku do tych, które organizowane są w wyniku działania samych tylko sił rynkowych. Pomoc taka pokrywałaby wydatki na normalne funkcjonowanie przedsiębiorstwa i w konsekwencji stanowiłaby pomoc operacyjną zakłócającą konkurencję.

- (36) Ponadto instalacja jednej tylko platformy w fabryce w Genk umożliwi z pewnością bardziej efektywną produkcję nowych modeli. Przedsiębiorstwo będzie więc bezpośrednio czerpać zyski z faktu istnienia jednej platformy. Same tylko siły rynkowe są więc wystarczające, aby skłonić przedsiębiorstwo do rozpoczęcia takiej racjonalizacji procesu produkcji oraz do poniesienia związanych z tym kosztów szkoleń. W takim przypadku pomoc państwa nie jest konieczna, ponieważ posłużyłaby ona na pokrycie normalnych kosztów reorganizacji przedsiębiorstwa.

⁽⁶⁾ Por. np. decyzja Komisji 2003/665/WE z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie pomocy państwa, której Belgia zamierza udzielić NV Volvo Cars w Gandawie (Dz.U. L 235 z 23.9.2003, str. 24) oraz decyzja Komisji 2003/592/WE z 13 maja 2003 r. w sprawie pomocy państwa, której Belgia zamierza udzielić Opel Belgium NV (Dz. U. L 201 z 8.8.2003, str. 21).

⁽⁷⁾ Wyrok z dnia 30 września 2003, połączone sprawy C-57/00 P i C-61/00 P, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG i Volkswagen Sachsen GmbH, Zb. Orz. 2003, str. I-9975.

⁽⁸⁾ Wyrok z dnia 15 czerwca 2005 r., sprawa T-171/02, Regione autonoma della Sardegna przeciwko Komisji, (dotychczas nieopublikowany).

(37) Ponadto argumenty, które podano w motywie 31 dotyczące proporcjonalności pomocy oraz zakazu zakłócania konkurencji stanowiące warunek zagwarantowania zgodności z przepisami art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu, mają zastosowanie również do szkoleń związanych z wdrażaniem nowych modeli. Każda pomoc państwa na rzecz takich szkoleń będzie więc większa od minimum niezbędnego do realizacji celu Wspólnoty, którego osiągnięcie jest niemożliwe przez działanie samych tylko sił rynkowych i będzie skutkowałą zakłóceniem konkurencji sprzecznym ze wspólnym interesem. W tym względzie, Komisja zauważa przede wszystkim, mimo wątpliwości wyrażonych we wstępnej decyzji, że Belgia nie wyjaśniła, dlaczego przedsiębiorstwo nie rozpoczęło działań szkoleniowych bez pomocy.

(38) W konsekwencji koszty uruchomienia nie mogą zostać objęte pomocą na szkolenia.

v) Koszty dotyczące 2004 roku

(39) W swojej odpowiedzi na decyzję wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego, władze belgijskie dostarczyły rzetelnych i szczegółowych gwarancji dowodzących, że oficjalny wniosek o pomoc został złożony przed rozpoczęciem programu szkoleniowego. Komisja uważa, że gwarancje te są wystarczające, aby rozwiązać wątpliwości wyrażone w decyzji wszczęcia postępowania.

Dostosowanie kwoty kosztów kwalifikujących się do pomocy

(40) W świetle powyższych argumentów, należy dostosować kwalifikujące się do pomocy koszty projektu, zmniejszając je do kwoty 20,31 mln EUR. W kwocie tej 13,29 mln EUR, czyli 65 % całości odpowiada kosztom personelu osób szkolonych.

(41) Komisja zauważa, że w rozumieniu art. 4 ust. 7 lit. f) rozporządzenia (WE) nr 68/2001, koszty te kwalifikują się do pomocy do sumy ogólnej kwoty pozostałych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą. Na tej podstawie niezbędna jest w tym przypadku dodatkowa korekta, w celu dostosowania tych kosztów do poziomu odpowiadającego sumie pozostałych kosztów⁽⁹⁾. Po wprowadzeniu korekty kwota całkowitych kosztów kwalifikujących się do pomocy wynosi 14,04 mln EUR.

⁽⁹⁾ Przy obniżaniu kwoty kwalifikowanych kosztów personelu dotyczących szkolonych pracowników Komisja obniżyła koszty personelu dotyczące pracowników uczestniczących w szkoleniach specjalistycznych.

II) *Odnosnie do rodzaju szkoleń*

(42) Artykuł 4 rozporządzenia (WE) nr 68/2001 rozróżnia szkolenia specjalistyczne i szkolenia ogólne.

(43) Artykuł 2 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 68/2001 określa „szkolenie specjalistyczne” jako „szkolenie obejmujące doksztalcanie zasadniczo i bezpośrednio przydatne do obecnej lub przyszłej pozycji pracownika w firmie, której udzielana jest pomoc i zapewniające mu kwalifikacje, których nie będzie on mógł wykorzystać lub też będzie mógł wykorzystać w ograniczonym stopniu w innych firmach lub na innych polach działalności zawodowej”.

(44) Artykuł 2 lit. e) rozporządzenia (WE) nr 68/2001 określa „szkolenie ogólne” jako „szkolenie oznaczające doksztalcanie nie przydatne wcale lub przydatne w małym stopniu do obecnej lub przyszłej sytuacji pracownika w firmie, której udzielana jest pomoc; szkolenie to zapewni mu jednak kwalifikacje, które w wielkiej mierze będzie on mógł wykorzystać w innych firmach lub na innych polach działalności zawodowej, co znacznie zwiększy szanse zatrudnienia tak wyszkolonego pracownika”. Szkolenie jest uznane za ogólne, jeśli na przykład jest organizowane wspólnie przez różne niezależne przedsiębiorstwa lub gdy pracownicy różnych przedsiębiorstw mogą korzystać z tego szkolenia.

(45) Pomoc na szkolenia, aby była zgodna ze wspólnym rynkiem, nie może przekroczyć maksymalnych uznanych intensywności w stosunku do uznanych kosztów, ustalonych w art. 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia (WE) nr 68/2001. Te maksymalne progi zależą między innymi od wielkości przedsiębiorstwa objętego pomocą, regionu, w którym jest ono usytuowane oraz od kategorii pracowników, których dotyczyłaby pomoc. Komisja zauważa, że Ford Genk jest dużym przedsiębiorstwem, że projekt dotyczy regionu (prowincja Limburg), który może zostać objęty pomocą w myśl art. 87 ust. 3 lit. c) traktatu oraz że wśród osób uczestniczących w szkoleniu nie ma żadnej z kategorii pracowników „w gorszym położeniu”, o których mowa w art. 2 lit. g) rozporządzenia (WE) nr 68/2001. Maksymalne dozwolone intensywności pomocy wynoszą w takim wypadku 30 % na szkolenia specjalistyczne i 55 % na szkolenia ogólne.

(46) Komisja uważa, że w swojej odpowiedzi na decyzję wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego, Belgia przedstawiła wystarczające informacje i zapewnienia odnośnie do rodzaju szkoleń. Podała przede wszystkim nazwy zewnętrznych firm zaangażowanych w prowadzenie szkoleń ogólnych. Zobowiązała się również do skorygowania, *ex post*, wszelkich odchyień w przedłożonych proporcjach szkoleń ogólnych. Ten rodzaj korekty obejmie również zalecenia audytu działów ekonomicznych regionu flamandzkiego (na podstawie którego zostanie ostatecznie określony dokładny procent szkoleń ogólnych).

Uwagi końcowe

- (47) Komisja stwierdza, że w przypadku przedmiotowego środka pomocowego, odstępstwa wymienione w art. 87 ust. 2 Traktatu nie mają zastosowania, ponieważ środek pomocy nie dotyczy żadnego z celów, o których mowa w odstępstwach, ponadto Belgia nie podała żadnego argumentu zaprzeczającego powyższemu. Przedmiotowa pomoc nie jest przeznaczona na promocję realizacji ważnego projektu mającego na celu wspólny europejski interes, czy też na przezwycięzenie poważnych trudności gospodarczych państwa członkowskiego ani na promocję kultury i konserwację zabytków. Dlatego właśnie Komisja uważa, że pomoc przeznaczona na pokrycie kosztów wymienionych w motywie 7 nie może w myśl art. 87 ust. 3 lit. b) lub d) Traktatu zostać objęta odstępstwem o fundamentalnej niezgodności pomocy państwa ze wspólnym rynkiem. Odstępstwo wymienione w art. 87 ust. 3 lit. a) Traktatu również nie ma zastosowania, ponieważ środki przeznaczone są na promowanie szkoleń w strefie, która nie jest objęta tym przepisem Traktatu. Wreszcie art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu ma zastosowanie w zakresie w jakim dotyczy promocji szkolenia lub rozwoju regionalnego, co zostało już rozważone w całej powyższej analizie.

Wniosek

- (48) Komisja uważa, że część notyfikowanych przez Belgię środków, które zostały wymienione w motywach 21 do 41, dotyczy wydatków nie kwalifikujących się do pomocy lub też dotyczy pomocy, która nie jest konieczna, aby działania szkoleniowe zostały przeprowadzone. Pomoc ta, w myśl jakichkolwiek odstępstw przewidzianych w traktacie, nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem i musi być w konsekwencji zabroniona. Według władz belgijskich, pomoc nie została jeszcze przyznana, nie ma więc potrzeby egzekwowania jej zwrotu.

- (49) Pozostałe środki wniosku, to znaczy 14,04 mln EUR kosztów kwalifikowanych, stanowią pomoc w kwocie 6 240 555 EUR, zgodną z kryteriami zgodności ze wspólnym rynkiem w myśl art. 87 ust. 3 lit. c) Traktatu,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc państwa w wysokości 6 038 868 EUR, którą Belgia zamierza przyznać na projekt szkoleniowy w Ford-Werke GmbH, Fabrieken te Genk jest niezgodna ze wspólnym rynkiem.

W związku z powyższym, ta część pomocy nie może zostać przyznana.

Pozostałe środki zgłoszonej pomocy w wysokości 6 240 555 EUR są zgodne z zasadami wspólnego rynku.

Artykuł 2

Belgia poinformuje Komisję o środkach przyjętych w celu spełnienia przepisów niniejszej decyzji w terminie dwóch miesięcy od otrzymania decyzji.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja skierowana jest do Królestwa Belgii.

Sporządzono w Brukseli dnia 4 lipca 2006 r.

W imieniu Komisji,
Neelie KROES
Członek Komisji